

УДК 336.221.264

Поліщук В.Г., к.е.н.

Захарчук О.М.

Луцький національний технічний університет

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КАНАДИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті досліджено фінансові аспекти сталого розвитку Канади. Визначено роль податкових інструментів фінансового стимулювання сталого розвитку. Досліджено перспективи ефективного застосування фінансових механізмів активізації сталого розвитку в українських умовах.

Ключові слова: фінансове забезпечення, сталий розвиток, фінансове стимулювання, екологічне оподаткування.

Polishchuk V., Zakharchuk O.

FINANCIAL SUPPORT CANADA SUSTAINABLE DEVELOPMENT: EXPERIENCE FOR UKRAINE

In the article the financial aspects of sustainable development in Canada. The role of tax instruments financial incentives for sustainable development. Prospects effective use of financial mechanisms to enhance sustainable development in Ukrainian conditions.

Keywords: financial security, sustainable development, financial incentives, environmental taxation.

Полищук В.Г., Захарчук О.Н.

ФИНАНСОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КАНАДЫ: ОПЫТ ДЛЯ УКРАИНЫ

В статье исследованы финансовые аспекты устойчивого развития Канады. Определена роль налоговых инструментов финансового стимулирования устойчивого развития. Исследованы перспективы эффективного применения финансовых механизмов активизации устойчивого развития в украинских условиях.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, устойчивое развитие, финансовое стимулирование, экологическое налогообложение.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Регіональна політика фінансового забезпечення сталого розвитку посідає особливе місце в системі інструментів державного управління соціально-економічними процесами різних країн світу. Від умов кожної країни залежать можливості реалізації концепції сталого розвитку, однак у багатьох із них накопичений чималий досвід вирішення проблем гармонійного співіснування економічної, соціальної та екологічної сфер. Тому для нашої держави, де відбувається становлення ринкових відносин, зарубіжний досвід із питань фінансового забезпечення реалізації принципів сталого розвитку може бути корисним і заслугоує на уважне й детальне вивчення.

Механізм стимулювання сталого розвитку регіону передбачає застосування фінансових методів стимулювання сталого розвитку регіону. Фінансові методи стимулювання є способом стимулюючого впливу фінансових відносин на сталий розвиток регіону.

Основним фінансовим методом механізму стимулювання сталого розвитку регіону можна вважати фінансове забезпечення політики стимулювання сталого розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Теоретичний зміст стимулювання сталого розвитку регіону досить широко

представлений у працях вітчизняних вчених [1-3; 5-8]. Зокрема, з'ясовано питання регіональної політики сталого розвитку, теоретичні основи стимулювання сталого розвитку регіону, визначено основні положення теорії, методології та практики стимулювання сталого розвитку регіону.

Фінансове забезпечення стимулювання сталого розвитку регіону повинне включати фінансування таких основних складових процесу стимулювання сталого розвитку як податкове, інвестиційно-інноваційне, трансфертне та інституційне стимулювання сталого розвитку регіону. Розглянемо зміст фінансового забезпечення стимулюючих заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіону, за виділеними напрямками.

Цілі статті. Метою нашого дослідження є фінансове забезпечення сталого розвитку Канади, і пошук перспектив ефективного застосування фінансових механізмів активізації в українських умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. До основних ланок фінансового забезпечення політики стимулювання сталого розвитку регіону в межах фінансів суб'єктів господарювання належать: фінанси установ соціальної сфери, що діють в регіоні (кошти, що належать суб'єктам господарювання регіону, що не займаються комерційною діяльністю), фінанси комерційних підприємств усіх форм власності, що діють в регіоні (кошти всіх суб'єктів господарювання, що діють в регіоні, і в своїй діяльності націлені на тримання прибутку), фінанси громадських установ та добродійних фондів, що діють в регіоні (кошти суб'єктів господарювання, що займаються громадською діяльністю). До державних фінансів регіону варто віднести: зведений бюджет регіону, державний регіональний кредит та кошти державних цільових фондів, що діють в регіоні.

Враховуючи це, можна стверджувати, що фінансове забезпечення стимулювання сталого розвитку регіону є необхідною умовою політики стимулювання сталого розвитку регіонів, адже ефективне фінансування соціальних, економічних та екологічних програм та заходів посилює можливості органів державної та місцевої влади при вирішенні проблем регіону. Напрями фінансового стимулювання сталого розвитку регіону представлені на рис. 1.

Слід пам'ятати, що саме стимулюючі інструменти впливають на прагнення системи досягти сталого розвитку регіону і вийти із теперішнього стану регіональної системи. Зрозуміло, що будь-яка регіональна система прагне не допустити стану нерівноваги, проте в силу дії різних факторів (зовнішніх та внутрішніх) починання по досягненню сталого розвитку регіону можуть бути зупинені ще на початку. Тому стимулювати сталий розвиток необхідно: по-перше, на предмет досягнення сталого розвитку як стратегічної мети; по-друге, на предмет досягнення динамічної рівноваги регіональної СЕЕ системи; по-третє, на предмет досягнення оптимального співвідношення якісних та кількісних характеристик регіональної СЕЕ системи, а саме досягнення збалансованості сталого розвитку регіону; по-четверте, на предмет досягнення взаємозв'язку між соціальною, економічною та екологічною сферами регіону, тобто, досягнення гармонійності; по-п'яте, на предмет підтримання протягом тривалого терміну позитивних параметрів розвитку регіональної СЕЕ системи, а саме досягнення стабільності сталого розвитку регіону; по-шосте, на предмет активізації потенційних можливостей регіону нарощувати та ефективно використовувати конкурентні переваги у соціальній, економічній та екологічній сферах регіону, тобто, досягнення конкурентоспроможності регіону; по-сьоме, на предмет досягнення здатності регіональної СЕЕ системи до самовідтворення та недопущення дії дестабілізуючих чинників, а саме досягнення безпеки сталого розвитку регіону.

Об'єктом стимулювання є сталий розвиток регіональних соціо-еколого-економічних систем. Перш ніж досягнути сталого розвитку регіону, система повинна досягти стану рівноваги, гармонії, збалансованості, стабільності, конкурентоспроможності та безпеки. Міра досягнення динамічного рівноважного стану буде визначатись комплексом ознак.

Кожна з ознак матиме межі, вихід чи недосягнення яких системою означатиме недосягнення сталого розвитку. Проте залишається невизначеним стимулювання регіональної соціо-еколого-економічної системи через механізм формування мотивації до внутрішньорегіональної самоорганізації системи з метою досягнення сталого розвитку регіону.

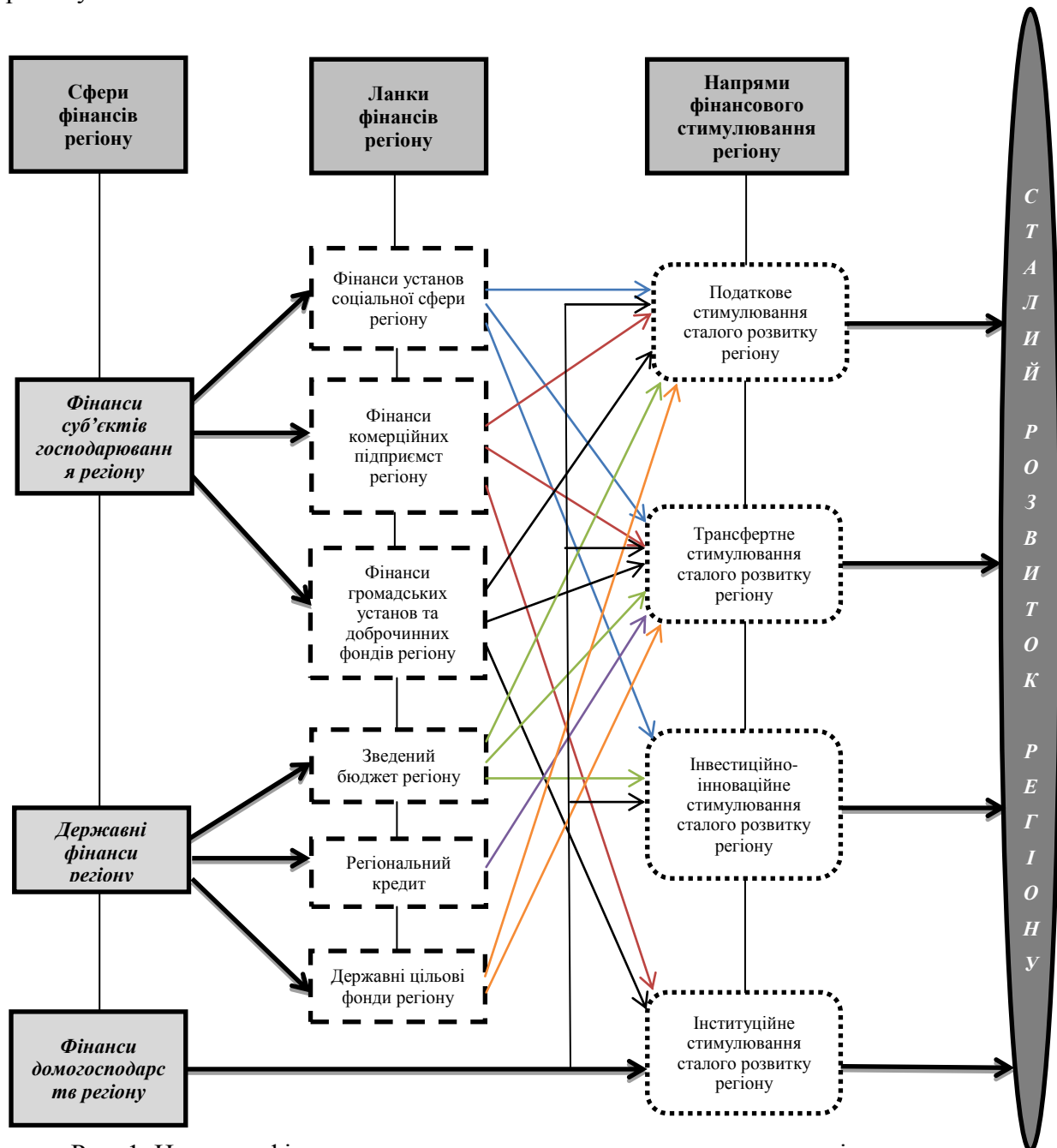

Рис. 1. Напрями фінансового стимулювання сталого розвитку регіону

Стимул у регіональному вираженні виступає зовнішнім каталізатором розвитку регіональної СЕЕ системи, спрямованим на досягнення динамічної рівноваги регіону, а відтак і його сталого розвитку. Регіональна СЕЕ система не може існувати без стимулів розвитку, вона залежить від них. Особливо ця залежність посилюється на етапі погіршення ситуації в одній чи одночасно кількох сферах життєдіяльності. Стимули у даному випадку матимуть як матеріальну форму (безпосередній прямий фінансовий вплив через інвестиції), так і нематеріальну форму (опосередкований непрямий вплив через дозволи та

угоди). Стимул регіону передбачає залучення зовнішніх впливів на регіональну систему для досягнення сталого розвитку регіону.

Дослідження закордонного досвіду становлення регіональної політики фінансового забезпечення сталого розвитку приділяється значна увага вітчизняних наукових шкіл. Розробки, в основному, стосуються визначення місця принципів сталого розвитку серед принципів державного регулювання соціально-економічними процесами, обґрунтування інструментів запровадження принципів сталого розвитку в практику. Разом із тим поза увагою залишаються питання становлення регіональної політики фінансового забезпечення сталого розвитку як основного загальносвітового стратегічного курсу розвитку економіки.

У сучасних умовах розвитку, коли назріла необхідність зміни парадигми суспільного розвитку, переходу до нового технологічного укладу, удосконалення організаційних форм господарювання у зв'язку із загостренням екологічних криз та нарощенням їх масштабу, актуальною стає проблема зміни, удосконалення концепції підприємства. Зазначена проблема обумовлюється ще і розгортанням процесу перегляду парадигми наукового мислення. В умовах зміни наукової методології в економічній науці, активізації міждисциплінарних досліджень постає необхідність перегляду та аналізу низки концепцій, теорій та методичної бази функціонування підприємства. Зміни наукової методології в економічній науці передбачають розширення наукової картини світу, характеристику його з точки зору критерію системності, орієнтацію на внутрішні джерела розвитку та систематичне врахування якомога більшої кількості зв'язків та відносин із зовнішнім середовищем як з позиції ресурсів, так із позиції результатів функціонування.

З того моменту, як концепція сталого розвитку Канади була вперше привнесена на світову сцену, визначення, дане цьому терміну, майже завжди асоціювалося із захистом навколишнього середовища. В даний час ця концепція має набагато більш широке тлумачення (воно охоплює захист і сприяння розвитку прав людини, підтримку місцевих і тубільних спільнот, аспекти рівноправності, так само як і традиційні турботи про стан навколишнього середовища). Протягом останнього десятиліття уряди країн, бізнес і окремі громадяни змогли детальніше ознайомитися з мовою і перевагами принципів сталого розвитку. Корпоративна культура, яка існує в деяких міжнародних компаніях, змістила свій акцент у бік надання довгострокових переваг для майбутніх поколінь. І для багатьох корпорацій пошук шляху інтеграції управління станом навколишнього середовища з соціальними і економічними вигодами вже перетворився на стратегію ведення бізнесу з виграшем.

Економічному розвитку, як шляху до глобальної стійкості і більш високому рівню життя, все ще не надається достатньої уваги. Багато світові лідери у складі світового співтовариства визнають, що надання розвитку стійкості повинно бути вищою метою всієї економічної політики. Вони також визнають, що для просування та підтримки темпів зростання торгівлі, яка є стійкою з точки зору як зовнішнього середовища, так і соціальної, а також відповідає традиційним економічним мірками, один з важливих компонентів – це участь у розробці та застосуванні міжнародних стандартів і схем оцінки відповідності.

Стандарти охоплюють багато сторін нашого життя – від здоров'я та безпеки до міжнародної торгівлі. Створено стандарти і для тестування якості повітря і води, і для стійкої діяльності в галузі менеджменту лісів. Стандарти дозволяють також переправляти продукцію через кордони, що дає компаніям можливість більш ефективної конкуренції на світових ринках. Стандарт, розроблений в рамках інтересів збереження навколишнього середовища будь-якої країни (він впливає на усіх потенційних імпортерів і експортерів), є суттєвим компонентом для отримання доступу на ринковий простір цієї країни.

Програми та служби, пов'язані з виконанням стандартів, успішно скоординовані і організовані, сприяють розвитку відкритих ринків. Разом з тим вони також можуть несправедливо обмежувати або перешкоджати доступу на певні сектори ринку. Для багатьох у складі міжнародного співтовариства по стандартизації, включаючи Канадська рада за стандартами, проблема полягає в тому, щоб забезпечити умови, при яких стандарти не створювали б бар'єрів для ведення торгівлі. Розвиток механізмів полегшення здійснення світової торгівлі та мінімізації перешкод доступу на іноземні ринки залишається постійною метою міжнародного співтовариства зі стандартизації.

Національні органи з стандартизації шляхом встановлення загальних рамок своєї діяльності, заснованих на найкращій міжнародній практиці, здатні надати довгострокові вирішення численних проблем, пов'язаних зі стійким розвитком.

Канада – одна з перших ініціювала розвиток на засадах сталості, забезпечуючи досягнення високих соціальних гарантій.

Особливості концепції сталого розвитку: намагання стати лідером у вирішенні екологічної проблематики.

Ключові сфери сталого розвитку: екологічно збалансований розвиток.

Значення регіонального рівня: значна увага, розроблені регіональні програми, плани (р. Фрейзер).

Фінансово-економічні інструменти, що застосовуються при вирішенні проблематики сталого розвитку: адміністративні методи в поєднанні з економічними – податки, обов'язкові ресурсні платежі, плата за забруднення, субсидії, позики, страхування, податковий кредит, прискорена амортизація, податкові пільги.

Прагнення займати лідируючі позиції у світі з вирішення екологічних проблем прослідковується в Канаді, де одним із головних пріоритетів розвитку впродовж тривалого часу є екологічна проблематика, яка послідовно вирішується на основі розробленого “Зеленого плану”, однак високі темпи розвитку економіки ставлять країну в число лідерів за рівнем негативного впливу на клімат Землі.

Пріоритетними екологічними цілями країни є: гарантування безпеки повітря, води й землі; охорона та раціональне використання відтворювальних природних ресурсів; захист тваринного й рослинного світу; збереження комплексу північних територій; забезпечення глобальної екологічної безпеки; екологізація управлінських рішень на всіх рівнях; мінімізація наслідків надзвичайних екоситуацій.

Для Канади характерний підхід до фінансування природоохоронних проектів на основі критеріїв еколого-економічної ефективності, тобто першочергово реалізуються такі екологічні проекти, які, крім покращання природоохоронних показників, є економічно вигідними. Такий підхід доцільно застосовувати й при вирішенні екологічних проблем в Україні, що можливо шляхом запровадження пайового фінансування природоохоронних і соціальних проектів, за яким державні та зацікавлені в проекті й спрямовані на результат приватні капітали працюватимуть на паритетній участі, що дозволить забезпечити ефективність вкладів.

Особливе місце в системі забезпечення сталого розвитку Канади належить регіональній політиці, яка базується на місцевих ініціативах, провінційній активності та федеральній підтримці, що координуються екологічним законодавством, планами та програмами. Особливістю регіонального підходу Канади є інституційне забезпечення як складова механізму регіонального управління сталим розвитком територій, що передбачає створення регіональної ради, яка формує та послідовно реалізує Програму дій для певного регіону, де визначені стратегічні орієнтири регіонального розвитку. Закордонний досвід становлення регіональної політики фінансового забезпечення проекти раціонального природокористування, критерії сталого розвитку територій, програми інституційного, інформаційного, комунікаційного забезпечення регіону, пріоритети розвитку освіти, сфери охорони здоров'я тощо. Показовою є програма

управління територією басейну р. Фрейзер. Цей досвід досить важливий для України, екологічні проблеми якої регіонально диференційовані.

Регіональне управління в різних країнах має свою специфіку. У більшості зарубіжних країн склалася триланкова система управління територіальним соціально-еколого-економічним розвитком. Поряд із центральними органами влади управлінською діяльністю займаються великі регіональні та локальні територіальні структури. Центральні органи територіального управління здійснюють макрорегулювання соціально-економічних процесів, формують законодавче середовище, що регламентує всю діяльність у сфері територіального управління. Перехід до вирішення екологічних проблем на місцеві рівні зумовлює детальне вивчення фінансової політики цих країн на предмет виявлення особливостей міжбюджетних відносин, розподілу фінансових надходжень між різними територіальними одиницями, що дозволить визначити територіальні особливості політики фінансового забезпечення сталого розвитку.

Канада вирішує соціальні й екологічні проблеми, стимулюють економічне зростання, тому все залежить від того, які територіальні ланки забезпечують виконання тих або інших завдань і чи відповідають ці завдання рівню фінансування.

У Канаді існує єдиний національний орган з акредитації: Канадська рада по стандартах. Рада за стандартами сприяє розвитку добровільної стандартизації як засобу розвитку національної економіки, підвищення рівня охорони здоров'я та добробуту, захисту інтересів споживачів. Він також сприяє розвитку торгівлі і міжнародного співробітництва. Він здійснює координацію та нагляд над діяльністю Системи національної стандартизації (NSS), яка включає організації Канади і більше 15 000 громадян, залучених в розробку добровільних стандартів і діяльність з оцінки відповідності, на національному і міжнародному рівнях. Рада за стандартами надає послуги з акредитації органів з розробки стандартів, сертифікації продукції, органів інспекції, сертифікації персоналу, випробувальних та калібрувальних лабораторій, організацій, зареєстрованих за ISO 9000 та ISO 14000 та організаторів навчання аудиторів.

Розглянемо один з важливих напрямів фінансового забезпечення сталого розвитку – податкове стимулювання. Зокрема, мова стосується екологічних податків. Європейська комісія визначає екологічні податки як всі податки, база стягнення яких чинить специфічний негативний вплив на навколишнє середовище. Крім фіскальних цілей, такі податки покликані стимулювати екологічну поведінку платників, що має сприяти зменшенню навантаження на довкілля та забезпечувати охорону навколишнього середовища.

Вперше ідея екологічного оподаткування з'явилась у працях економіста-теоретика А. К. Пігу, який запропонував впливати на поведінку винних у забрудненні довкілля шляхом податків і стимулювати природоохоронну діяльність шляхом дотацій. Необхідність їх застосування на офіційному рівні була підтверджена в першій Програмі дій Європейського союзу з охорони довкілля (1973 р.), і пов'язувалася з реалізацією принципу “забруднювач платить”.

Мельник Л.Г. пропонує виділяти такі найхарактерніші форми екоподатку:

- громадянський екологічний податок (характерний для Франції);
- екологічний податок на автомобілі (ЄС, США, Канада, Японія);
- екологічний податок на повітряний транспорт (Канада, США, Данія, Норвегія, Швеція);
- екологічний податок на конкретні групи товарів — мінеральні добрива, пластмасова тара, упаковка, розчинники, мастила тощо (ЄС, Канада);
- екологічний податок на паливо (ЄС);
- комунальний податок та ін.

Стимулююча функція екологічних податків реалізується за рахунок збільшення ціни продукту (споживання якого має негативний вплив на стан довкілля) на величину податку, наслідком чого має бути зменшення обсягів споживання цієї продукції.

У подальшому під поняттям екологічних податків пропонується розуміти податки, базою оподаткування яких є діяльність, процес або результати провадження якої негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Частка екологічних податків в загальному обсязі оподаткування в різних країнах може значно відрізнятися, що підтверджують дані (рис.1): США – 3, 2%, Швейцарія – 4, 7%, Канада – 4, 5%, Німеччина – 4, 9%, Франція – 5, 4%, Нідерланди – 5, 5%, Греція, Нова Зеландія – 6, 1%, Японія – 6, 5%, Фінляндія – 7, 3%, Іспанія – 7, 5%, Великобританія – 8, 2%, Італія – 9, 0%, Португалія – 11, 5%, Ірландія – 11, 9% .

При цьому важко визначити будь-який із цих рівнів оптимальним без додаткових даних.

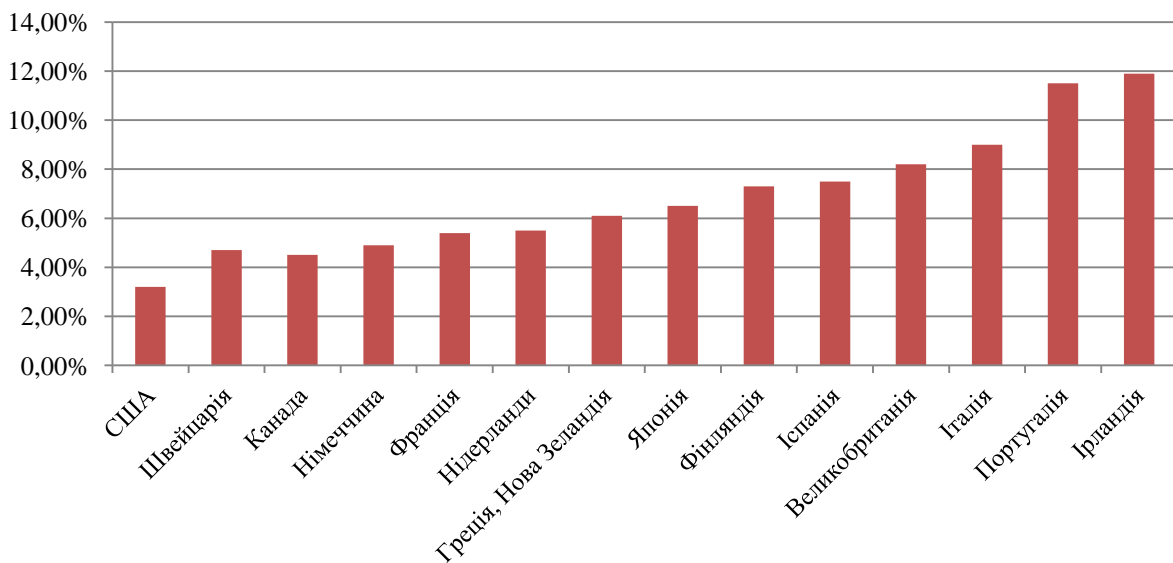

Рис. 1 – Частка екологічних податків у загальному обсязі оподаткування в різних країнах, %

Екологічні податки – явище непросте, і кожна країна здатна вирішувати проблему їх упровадження своєрідним чином, що є однією з причин досить значної різноманітності видів екологічних податків. За таких умов особливого значення набуває класифікація екологічних податків як інструмент їх узагальнення і систематизації. Враховуючи багатогранність суті цього виду податку, виділяють декілька ознак для їх класифікації.

Серед податкових інструментів, що застосовується для вирішення проблем сталого розвитку Канади, виділяють такі: податки, обов'язкові ресурсні платежі, плата за забруднення, податковий кредит, податкові пільги.

Для підвищення впливу екологічного податку на екологізацію економіки необхідно: встановити індивідуальні системи обчислення суми податку; розробити чітку систему відповідальності за несплату податків та створення загроз екологічній безпеці держави; розробити систему стимуляції сплати екологічного податку та ведення екологічно ефективного господарства, до таких засобів заохочення можна віднести субсидії, певні податкові пільги після зменшення підприємством навантаження на навколишнє середовище; запровадити депозитні компенсаційні системи. Також варто щоб була розроблена ефективна схема розподілу отриманих від екологічного оподаткування доходів державного бюджету: з їх допомогою можна не тільки поліпшити екологічну ситуацію в країні, а й створити нові робочі місця, зменшити податки на працю.

Наведені пропозиції сприятимуть, забезпеченню результативного функціонування механізму екологічного оподаткування, що не тільки позитивно вплине на екологічну безпеку країни, а й поліпшить загальну економічну ситуацію в державі.

Стимулювальні податки стягуються з метою зміни поведінки суб'єктів, які завдають шкоди навколишньому середовищу. Податки, які підвищують доходи, спрямовані не тільки на покриття витрат екологічного регулювання, а й на поповнення державного бюджету, виконуючи роль інструменту фіскального перерозподілу коштів.

Ці три види екологічного податку не є взаємовиключними: збори на покриття витрат можуть мати стимулювальний ефект, у той же час податки, які підвищують доходи, можуть бути частково використані для екологічних цілей. Крім того, є ще дві причини для класифікації екологічних податків і зборів на ці три види.

По-перше, класифікація роз'яснює основні цілі екологічних податків, крім їх загальної мети, - поліпшення стану навколишнього середовища. Ці цілі можуть бути неповністю сумісні.

По-друге, ціль конкретного податку значною мірою визначає рівень, на якому він має бути встановлений. Збір на покриття витрат повинен покривати витрати відповідних екологічних заходів, але не більше.

Стимулювальний податок повинен бути встановлений на відповідному оптимальному або інструментальному рівні. Що стосується необхідного рівня податків, які підвищують доходи, то вони мають бути визначені так, щоб генерувати необхідну кількість доходів. Тому для вибору того, що повинно оподатковуватися і на якому рівні, важливо заздалегідь визначити ціль податку відповідно до цієї класифікації.

Отже, Канада залишається країною прогресивно розвинута науково-технічно та технологічно, що призводить до раціонального використання природних ресурсів, ефективної регіональної політики фінансового забезпечення сталого розвитку, значна увага до вирішення природоохоронних проблем.

Економічному розвитку, як шляху до глобальної стійкості і більш високому рівню життя, все ще не надається достатньої уваги. Багато світові лідери у складі світового співтовариства визнають, що надання розвитку стійкості повинно бути вищою метою всієї економічної політики. Вони також визнають, що для просування та підтримки темпів зростання торгівлі, яка є стійкою з точки зору як зовнішнього середовища, так і соціальної, а також відповідає традиційним економічним мірками, один з важливих компонентів – це участь у розробці та застосуванні міжнародних стандартів і схем оцінки відповідності.

Економічна сфера розвитку регіональних систем за першооснову ставить задоволення економічних потреб. Під впливом економічної потреби, наприклад, нестачі фінансових ресурсів у регіоні, формується відповідний економічний інтерес господарюючих структур. Тобто шукається спосіб, інструмент, метод для задоволення потреби. Інтерес породжує як внутрішнє бажання задовольнити економічну потребу всередині регіональної системи (економічний мотив), так і зовнішнє (економічний стимул). Під дією стимулювання та мотивування здійснюється активна діяльність суб'єктів сталого розвитку регіону з досягнення конкретної цілі. Проте активну діяльність не так легко проводити, оскільки на шляху досягнення виникають різноманітні перепони: зовнішні (позасистемні) та внутрішні (системні).

Тому іноді доводиться чекати на впровадження активних дій до регіональної системи з досягнення економічної цілі (надходження коштів). Тобто, стимули та мотиви повинні діяти і по відношенню до суб'єктів, а не лише до об'єктів сталого розвитку регіону. У тому разі, коли економічну ціль досягнуто, автоматично система спрацьовує на зародження нової економічної потреби, що спрямована на якісне чи кількісне покращення параметрів регіональної системи.

Податкове стимулювання сталого розвитку регіону. Податкова реформа є ключовим завданням у вирішенні проблем створення робочих місць і захисту довкілля.

Особливо вона важлива у контексті фінансового забезпечення сталого розвитку регіону.

Необхідно проводити наступні кроки щодо реформування податкової системи регіонів за рахунок:

- 1) підвищення ефективності адміністрування податків на регіональному рівні;
- 2) зниження рівня податкового навантаження на бізнес регіону і скорочення витрат часу платників на нарахування й сплату податків;
- 3) посилити поруч із перерозподільчою стимулюючу функцію податків.

Податковий кодекс України, прийнятий 2 грудня 2010 р., вперше визначає на найвищому нормативному рівні ряд положень, пов'язаних з екологічним оподаткуванням, що безумовно можна вважати головним елементом податкового стимулювання сталого розвитку як держави в цілому, так і регіонів країни зокрема. У Податковому кодексі України виділено розділ, присвячений екологічному податку, крім того окремо виділені у розділи питання, присвячені регулюванню рентної плати, плати за користування надрами, зборів за спеціальне використання води та лісових ресурсів [4]. Тобто, можна стверджувати, що питання комплексного регулювання екологічного оподаткування вперше підняті на законодавчому рівні.

Висновки. В результаті проведеного дослідження встановлено, що фінансове забезпечення стимулювання сталого розвитку регіону є лише складовою частиною механізму стимулювання сталого розвитку регіональної СЕЕ системи. Для того, щоб з'ясувати всі аспекти механізму стимулювання сталого розвитку, необхідно розглянути систему інструментів стимулювання сталого розвитку та визначити джерела залучення коштів для проведення ефективної політики стимулювання сталого розвитку регіону.

Аналіз зарубіжного досвіду (Канада) застосування екологічних податків та зборів свідчить про значне різноманіття їх видів, а відтак про різний ефект, який може бути отриманий від їх застосування. Впровадження конкретного виду екологічного податку потребує детального розгляду досвіду країни, отриманих результатів, а також порівняння їх досвіду для визначення закономірностей та особливостей дії того чи іншого податку. Тому в подальшому планується проаналізувати досвід екологічного оподаткування багатьох країн Європи за тією самою схемою, за якою аналізувались екологічні податки Канади.

Список використаних джерел:

- 1.Вахович І. М. Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізми реалізації: Монографія / І. М. Вахович – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 496 с.
- 2.Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: Монографія / З. В. Герасимчук – Луцьк: Надстир'я, 2008. – 528 с.
- 3.Герасимчук З.В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика: Монографія / Герасимчук З.В., Поліщук В.Г. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 516 с.
- 4.Податковий кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
- 5.Приходченко А. А. Стратегія сталого розвитку: Навч. посіб. / А. А. Приходченко, В. І. Вовк, Н. І. Заїка. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2008. – 412 с.: іл.
- 6.Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях / [Андрєєва Н.М., Бараннік В.О., Белашов Є.В. та ін.]; За науковою редакцією д.е.н., проф. Хлобистова Є.В. / РВПС України НАН України, ІПРЕД НАН України, СусДУ, ЛНТУ, НДІ СРП. – Сімферополь: ПП “Підприємство “Фенікс”, 2010. – 582с.
- 7.Стратегічні вектори регіональних трансформаційних зрушень: монографія / Т.П. Галушкіна, В.Є. Реутов, Л.М. Качаровська; [за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.П. Галушкіної]. – Сімферополь: ПП “Підприємство Фенікс”, 2009. – 320 с.
- 8.Фінансове забезпечення сталого розвитку регіонів України: міжбюджетні відносини та інноваційні інструменти стимулювання: Монографія; за науковою редакцією д.е.н., проф. Вахович І.М. – Луцьк: Волиньполіграф™, 2014. – 331 с.

Рецензент д.е.н., професор Вахович І.М.